

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

Факультет психології

Кафедра філософії, соціології та релігієзнавства

**СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ФІЛОСОФІЯ»**

Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський).

Освітня програма Середня освіта (Хімія)

Спеціальність А4 Середня освіта (за предметними спеціальностями)

Предметна спеціальність А4.06 Середня освіта (хімія)

Галузь знань А Освіта

Затверджено на засіданні кафедри
філософії, соціології та релігієзнавства
Протокол № 1 від 26 серпня 2025 р.

м. Івано-Франківськ – 2025 р.

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Філософія
Викладач	Возняк Степан Володимирович
Контактний телефон викладача	+380991940015
E-mail викладача	stepan.wozniak@cnu.edu.ua
Формат дисципліни	очний
Обсяг дисципліни	3 кредити ЄКТС, 90 год.
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua/course/subscription/through/url/95d007fce35444a6cf91
Консультації	Упродовж семестру за встановленим розкладом на кафедрі
2. Анотація до навчальної дисципліни	
<p>Основна увага концентрується на розумінні становлення, розвитку і вирішення найзагальніших проблем людства протягом розвитку світової філософії, включаючи історію української філософської думки як невід'ємної складової духовної культури людства; формування гуманістичного потенціалу особистості, її високої духовності та загальної культури в умовах розбудови громадянського суспільства в незалежній Україні; оволодіння принципами діалектичного мислення як універсального методу пізнавальної діяльності; розвиток логічного мислення, здатності самостійно аналізувати складні явища суспільного життя; уміння свідомо використовувати наукову методологію в розв'язанні завдань професійної практики.</p>	
3. Мета та цілі навчальної дисципліни	
<p>Мета викладання дисципліни «Філософія» полягає в історико-філософській та світоглядно-методологічній підготовці студентів, формуванні у студентів філософської культури як теоретичного підґрунтя університетського рівня підготовки спеціалістів та розвиток у студентів вміння адекватно розуміти специфіку людського буття; вироблення бачення особливостей різноманітних філософських концепцій впродовж історичного розвитку філософії; засвоєння студентами змісту сучасних парадигм філософії; вироблення вміння розглядати практику мисленнєвого процесу в світлі філософського підходу до феномену людини.</p> <p>Завдання курсу полягають: 1) у теоретичному узагальненні студентами історичного досвіду формування та становлення філософської думки; 2) в ознайомленні з фундаментальними питаннями філософії як на загальнотеоретичному, так і на сучасно-практичному рівнях.</p> <p>У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен</p> <p>знати:</p> <ul style="list-style-type: none"> • фактичний матеріал по історії філософії: вихідні принципи, основні поняття, класифікації; • як відтворити логіку і обґрунтування найбільш авторитетних філософських концепцій; • осмислено-рефлексивно ставлення до образу людини як у самому собі, так і в іншому. <p>вміти:</p> <ul style="list-style-type: none"> • формулювати проблему, яка розглядається; • визначати вихідні підстави та зміст фундаментальних філософських концепцій; • порівнювати різні філософські концепції та фіксувати увагу на їх різноманітних інтерпретаціях; • фіксувати характер підходу до людського буття в залежності від системи цінностей і соціальної позиції автору опису. 	

4. Програмні компетентності та результати навчання

Загальні компетентності:

ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу, до застосування знань у практичних ситуаціях.

ЗК5. Здатність діяти автономно, приймати обґрунтовані рішення у професійній діяльності і відповідати за їх виконання, діяти відповідально і свідомо на основі чинного законодавства та етичних міркувань (мотивів).

ЗК7. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства; усвідомлення цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідності його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК8. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області. її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та значення у розвитку суспільства, техніки і технологій.

ЗК10. Здатність поважати різноманітність і мультикультурність суспільства, усвідомлювати необхідність рівних можливостей для всіх учасників освітнього процесу.

Програмні результати навчання:

РН7. Демонструє знання основ фундаментальних і прикладних наук (відповідно до предметної спеціальності), оперує базовими категоріями та поняттями предметної області спеціальності.

РН8. Генерує обґрунтовані думки в галузі професійних знань як для фахівців, так і для широкого загалу державною та іноземною мовами.

РН13. Демонструє знання основних положень нормативно-правових документів щодо професійної діяльності, обґрунтовує необхідність використання інструментів демократичної правової держави у професійній та громадській діяльності та прийняття рішень на засадах поваги до прав і свобод людини в Україні.

5. Організація навчання

Обсяг навчальної дисципліни

Вид заняття	Загальна кількість годин
Лекції	14 год.
Практичні заняття	16 год.
Самостійна робота	60 год.

Ознаки навчальної дисципліни

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативна / вибіркова
2	A4 Середня освіта (за предметними спеціальностями)/ A4.06 Хімія	1 (2025-2026)	нормативна

Тематика навчальної дисципліни

Тема	кількість годин		
	лекції	практ. заняття	сам.роб.
Тема 1. Філософія як особлива сфера людського духу.	2	2	8
Тема 2. Зародження, розвиток та основні ідеї античної філософії	2	2	10

Тема 3. Сутнісні виміри філософії у добу Середньовіччя, Відродження та Нового Часу	2	2	10
Тема 4. Німецька класична філософія та некласична філософія ХХ століття	2	2	10
Тема 5. Проблема буття, людини та свідомості у філософії	2	2	8
Тема 6. Проблема знання, пізнання та методології у філософії	2	4	10
Тема 7. Проблеми суспільства, моралі та міжпарадигмальних зв'язків у філософії	2	2	4
ЗАГ.:	14	16	60

6. Система оцінювання навчальної дисципліни

Загальна система оцінювання навчальної дисципліни	Загальна кількість балів в межах залікового курсу: 100. Розподіл балів: 0 – 49 балів – «не зараховано»; 50 – 100 балів – «зараховано». Оцінка розраховується інструментарієм електронного журналу, прийнятого в університеті, як середнє арифметичне з усіх отриманих на семінарських заняттях.
Вимоги до заліку	Виконання самостійних індивідуальних завдань. Самостійні індивідуальні завдання охоплюють зміст всього курсу, але акценти робляться на різних аспектах історії та теорії філософії. Тематики завдань динамічно змінюються з урахуванням конкретних суспільно-історичних обставин.
Практичні заняття	В межах запланованих семінарських занять є обов'язковими дві усні відповіді, які оцінюються як «незадовільно», «задовільно», «добре», «відмінно». В рамках даного курсу «відповідь» прирівнюється до участі у дискусійних обговореннях, представленні ідей філософів певної історичної доби, презентації власних досліджень. Обов'язковим є взяття участі в залікових обговореннях. Результат оцінюється як «незадовільно», «задовільно», «добре», «відмінно».
Умови допуску до підсумкового контролю	Підсумковий контроль виставляється за результатами семінарських занять та виконання індивідуальних самостійних завдань. Наявність щонайменше чотирьох оцінок (двох – за усні відповіді та двох – індивідуальні завдання) не нижче, ніж «задовільно», є достатньою підставою для зарахування курсу.
Підсумковий контроль	Залік за поточною успішністю.

7. Політика навчальної дисципліни

Академічна доброчесність. У [«Кодексі честі Карпатського національного університету імені Василя Стефаника»](#) встановлено морально-етичні принципи та правила поведінки для всіх учасників навчально-освітнього процесу. За цим документом представники університетської громади повинні дотримуватися принципів академічної доброчесності та у всій своїй навчальній і викладацькій діяльності зобов'язані діяти порядно і доброчесно.

За дотриманням членами університетської громади морально-етичних та правових норм цього Кодексу відповідає [Комісія з питань етики та академічної доброчесності](#) при університеті, яка відстежує і регламентує поведінку здобувачів освіти в навчальному процесі.

Не допускається передавання паролю до свого облікового запису до системи дистанційного навчання.

Відвідування занять урегульовано [«Положенням про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу в Карпатському національному університеті імені Василя Стефаника»](#).

Допускається пропуск одного семінарського заняття без відпрацювання. За наявності більшої кількості пропущених семінарських занять або невиконаних тестових завдань необхідно відпрацювати їх шляхом усної відповіді по відповідній темі або написання тесту. Відпрацювання проводяться в межах консультацій (не пізніше одного тижня після пропущеного заняття).

Неформальна освіта. Порядок здобуття неформальної освіти та визнання її результатів регламентує «[Положення про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти в Карпатському національному університеті імені Василя Стефаника](#)».

Студент самостійно обирає джерела для підготовки до семінарських занять (єдиного підручника немає), допускається відхилення від змісту лекційного курсу.

8. Рекомендована література

Методичне забезпечення

1. Петрушенко В.Л. Філософія. – Львів, 2001.

Рекомендована література

Базова

1. Арутюнов В.Х., Демченко М.М., Йосипенко С.Л., Кабика І.С., Круш О.О. Філософія: Навчально-метод. Посібник для самостійного вивчення дисципліни. – К.: Київський економічний університет, 1999.
2. Андрущенко В.П., Михальченко М.І. Сучасна соціальна філософія. – К.: 1996.
3. Бичко І.В., Бичко А.К., Горак Г.І., Добронравова І.С., Малахов В.А., Філософія: Курс лекцій: Навч. посібник для студ. вузів. – К.: Либідь, 1993.
4. Бичко І.В., Бойченко І.В., Табачковський В.Г. та ін. Філософія. Підручник. – К., 2001.
5. Бойченко І.В. Філософія історії: Підручник для студ. Вищих навч. закладів. – К.: Знання, 2000.
6. Возняк С.М., Голянич М.Ю., Москаленко Ю.М. Філософська думка України: імена та ідеї. – Івано-Франківськ, 2003.
7. Воронкова В.Г. Філософія: навчальний посібник. – К.: ВД «Професіонал», 2004. – 464 с.
8. Головченко Б.А. Філософська антропология: Навчальний посібник. – К.: 1997.
9. Горський В.С. Історія української філософії: Курс лекцій: Навч. посібник для студ. Вузів. – К.: Наукова думка, 1997.
10. Зарубіжна філософія ХХ ст. К., 1993.
11. Зарубіжна філософія ХХ ст.: Читанка з історії філософії у 6 кн. – К.6. – К. 1993. – 239 с.
12. Історія світової культури. Культурні регіони. Навчальний посібник Л.Т. Левчук. – К.: 2000.
13. Історія світової культури. Культурні регіони: Навчальний посібник. Л.Т.Левчук. Третє видання. – К.: 2000.
14. Історія філософії України. Підручник / Тарасенко М.Ф., Русин М.Ю., Бичко І.В. та інші. – К.: 1994.
15. Кондзьолка В.В. Філософія і її історія. – Львів, 1996.
16. Кримський С. Філософія – авантюра духу чи літургія смислу? / Філософія: хрестоматія (від витоків до сьогодення): нач. посіб. – К.: Знання, 2009. – С. 15-27.
17. Кульчицький О. Основи філософії і філософських наук. – Мюнхен -Львів, 1995.
18. Кульчицький О. Основи філософії і філософських наук. – Мюнхен-Львів, 1995.
19. Надольний І.Ф. Філософія: Навч. посіб. – К.: Вікар, 2004.
20. Нестеренко В.Г. Вступ до філософії. Онтологія людини. – К.: 1995.
21. Петрушенко В.Л. Філософія. Курс лекцій. – К.: «Каравела», 2002.
22. Татаркевич В. Історія філософії. – Львів. 1999.
23. Філософія. Курс лекцій (за редакцією І.Ф. Надольного). – К.: 2000.
24. Філософія. Навчальний посібник. Бичко І.В. та ін. Видання 2-ге. – К.: 1994.
25. Філософія: Навчально-методичний посібник. – К.: КНЕУ, 2001.

Допоміжна

1. Сучасна зарубіжна соціальна філософія: Хрестоматія /Міжнародний фонд «Відродження»/ В.Лях (упорядник). – К.: Либідь, 1996.

2. Сучасна зарубіжна філософія. Течії і напрями: Хрестоматія / Міжнародний фонд «Відродження» / С.Л.Удовік (ред.) В.В. Лях (упоряд.) – К.: Ваклер, 1996.
3. Філософія. Хрестоматія / Подільська держ. аграрно-технічна академія / І.В. Демчик (упоряд.) – Кам'янець-Подільський: Абетка, 2000.
4. Філософія. Хрестоматія. / Укладач В.Лагетко. – Івано-Франківськ: Плай, 2005.
5. Філософський енциклопедичний словник. – К., 2002.
6. Філософський словник. / Під ред. М.М. Розенталя, П.Ф.Юдіна. – К., 1964.

Рекомендовані першоджерела:

1. Аристотель. «Метафізика». Книга IV // Антологія світової філософії. Методичний збірник філософських текстів. Т.І. Ч.І. К: 1991 с.82-83.
2. Аристотель. Категорії / Філософія: хрестоматія (від витоків до сьогодення): навч. посіб. – К.: Знання, 2009. – С. 88-98.
3. Бекон Ф «Новий органон» // Антологія світової філософії. Методичний збірник філософських текстів. Т.І. Ч.І. К: 1991.
4. Вітгенштайн Людвіг. Логіко-філософський трактат / Філософія: хрестоматія (від витоків до сьогодення): навч. посіб. – К.: Знання, 2009. – С. 403-413.
5. Гегель Г.-В.Ф. Наука логіки / Філософія: хрестоматія (від витоків до сьогодення): навч. посіб. – К.: Знання, 2009. – С. 99-112.
6. Гегель Г.-В.Ф. Феноменологія духу / Філософія: хрестоматія (від витоків до сьогодення): навч. посіб. – К.: Знання, 2009. – С. 480-490.
7. Дейвіс Н. Європа: Історія. – К: 2000 с. 698 – 782.
8. Конфуцій. «Про небо і долю» // Антологія світової філософії. Методичний збірник філософських текстів. Т.І. Ч.І. К: 1991. с.40.
9. Методичний збірник філософських текстів. Т.І. Ч.І. К: 1991 с.77.
10. Платон «Вчення про ідеї в «Парменіді» // Антологія світової філософії.
11. Расел Б. Історія західної філософії. – К: 1995.
12. Упанішади // Антологія світової філософії. Методичний збірник філософських текстів. Т.І. Ч.І. К: 1991. с. 10-11.
13. Чарвака – Локаята // Антологія світової філософії. Методичний збірник філософських текстів. Т.І. Ч.І. К: 1991. с. 28.
14. Юркевич П. Серце та його значення у духовному житті людини, згідно з ученням слова Божого / Філософія: хрестоматія (від витоків до сьогодення): навч. посіб. – К.: Знання, 2009. – С. 491-501.

Викладач:

Возняк Степан Володимирович
доцент кафедри філософії, соціології та релігієзнавства